

УДК 378.1:37.02

ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ З ДИСЦИПЛІНИ “КЛІНІЧНА ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА”

I. М. Кліщ, М. І. Марущак, І. Я. Криницька

ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”

PECULIARITIES OF THE CREDIT-MODULAR EDUCATIONAL SYSTEM FOR STUDENTS OF STOMATOLOGICAL FACULTY ON THE DISCIPLINE “CLINICAL LABORATORY DIAGNOSTICS”

I. M. Klishch, M. I. Marushchak, I. Ya. Krynytska

SHEI “Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine”

У статті висвітлено особливості викладання клінічної лабораторної діагностики для студентів стоматологічного факультету відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

The article adduces the peculiarities of the Clinical Laboratory Diagnostics teaching for students of stomatological faculty, according to the norms of the credit-modular educational system.

Вступ. На сучасному етапі розвитку національної системи освіти України важливого значення набуває процес підготовки майбутніх фахівців у галузі медицини. Враховуючи те, що у вищому навчальному закладі завершується формування спеціаліста, зростають і основні вимоги до підготовки сучасного фахівця. Глибокі фундаментальні знання, професійна компетентність, вміння працювати в колективі, швидко оволодівати інноваційними технологіями, мати навички самоосвіти та здібності до творчої і дослідницької роботи дозволяють майбутнім спеціалістам бути конкурентоспроможними не тільки в Україні, але й на світовому рівні. Ці якості спеціаліста стають головними орієнтирами для побудови сучасної системи вищої освіти, яка б сприяла створенню знань, доступу до них, управлінню ними, їх розповсюдженню і контролю їх засвоєння [1, 2]. Враховуючи це, впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу за стандартами ECTS є дуже важливим в умовах конкуренції на світовому ринку праці та інноваційного розвитку суспільства. У вищих медичних навчальних закладах України запроваджено кредитно-модульну систему організації навчального процесу України, впроваджено в університетську медичну освіту принципи Болонської декларації [3].

У сучасних умовах помітна тенденція до зростання ролі медико-біологічних дисциплін у системі підго-

товки майбутнього лікаря-стоматолога як фундаментальної бази клінічного мислення. Тому знання біохімічних процесів обміну речовин, біологічно активних сполук та механізму їхнього впливу на організм людини, розуміння взаємозв'язку між внутрішньоклітинними молекулярними процесами і фізіологічними функціями організму необхідні для підготовки кваліфікованого фахівця.

Метою нашої роботи було проаналізувати на досвіді використання кредитно-модульної системи організації навчального процесу студентів-стоматологів на кафедрі клініко-лабораторної діагностики у Тернопільському державному медичному університеті, ефективність її впровадження.

Основна частина. На сучасному етапі клінічну лабораторну діагностику варто розглядати як широку медичну наукову дисципліну, що включає такі розділи, як: лабораторна гематологія, клінічна цитологія, загальноклінічні дослідження, паразитологія, клінічна біохімія, лабораторна імунологія, гемостазіологія, лабораторний контроль лікарської терапії, медичні лабораторні технології, забезпечення якості лабораторних досліджень.

Треба визнати, що викладання клінічної лабораторної діагностики на стоматологічному факультеті має свою специфіку, яка пов'язана з тим, що студенти-стоматологи вважають клінічну лабораторну діаг-

ностику не профілюючою дисципліною, тому приділяють їй вивченню недостатньо уваги. В зв'язку з цим наш колектив одним з пріоритетних завдань вважає, що з перших днів перебування на кафедрі у студентів-стоматологів повинна бути чітко аргументована мотивація необхідності вивчення клінічної лабораторної діагностики.

Формами організації навчального процесу для стоматологів на кафедрі клініко-лабораторної діагностики в умовах кредитно-модульної системи є: практичні та семінарські заняття, виконання індивідуальних та інших завдань викладача, самостійна робота, тестовий контроль успішності студентів.

У процесі навчання клінічної лабораторної діагностики студенти стоматологічного факультету формують системні знання про сучасні біохімічні методи дослідження і можливості їх використання в практичній діяльності, засвоюють загальні принципи інтерпретації результатів біохімічного обстеження хворого та основні принципи лабораторної діагностики захворювань слизової оболонки порожнини рота та пародонта, набувають навичок проведення найбільш поширених клінічних аналізів.

Кредитно-модульна система навчання – це модель організації навчального процесу, в якій поєднано модульну технологію навчання і залікові кредити – одиниці виміру обсягу навчального матеріалу, засвоєного інтерном. Модуль – це задокументована завершена частина освітньо-професійної програми, що реалізується відповідними формами навчального процесу і завершується підсумковим контролем [1]. Дисципліна “Клінічна лабораторна діагностика” є курсом за вибором для студентів 3-го курсу стоматологічного факультету. Структура навчального плану включає 60 годин (2,0 кредити, 1 модуль). Модуль “Загальні та спеціальні питання клініко-лабораторної діагностики” складається з таких 5 змістових модулів, як: клінічне тлумачення лабораторних показників у гематології, ураження слизової оболонки ротової порожнини при захворюваннях крові, лабораторна діагностика захворювань слизової оболонки порожнини рота та пародонта, клінічна лабораторна діагностика в нефрології, лабораторна діагностика патологічних процесів у легенях.

На семінарських заняттях студенти стоматологічного факультету вивчають основні методи, об'єкти та специфіку клініко-лабораторних досліджень для проведення раціональної діагностики захворювань внутрішніх органів, специфіку лабораторної діагностики уражень слизової оболонки порожнини рота при патології крові, застосування дослідження слини в

практичній стоматології. На практичній частині заняття студенти самостійно під керівництвом викладача проводять дослідження мазків крові, складають схеми для диференційної діагностики різних видів анемії та лейкозів з допомогою лабораторних обстежень та змін слизової оболонки порожнини рота, досліджують ясенну рідину та фізико-хімічні властивості слини для проведення диференційної діагностики в пародонтології.

Внаслідок впровадження в навчальний процес кредитно-модульної системи значно активізувалась самостійна робота студентів із навчальними матеріалами й літературою, оскільки зріс їх стимул до навчання. Самостійна робота студентів є основою вищої освіти, оскільки лише ті знання, які студент набув самостійно, є справжнім його досягненням. Тому освіта у вищих навчальних закладах поступово переходить від “передачі” студентам знань у готовому вигляді до контролю їх самостійної навчально-пізнавальної роботи [4, 5]. Студенти стоматологічного факультету опрацьовують застосування новітніх лабораторних технологій у практиці лікаря-стоматолога, ознайомлюються з клінічною лабораторною діагностикою таких важливих захворювань, як інфаркт міокарда, цукровий діабет, вірусні гепатити, синдром набутого імунodefіциту. Завдяки систематичній роботі протягом усього періоду навчання студенти опрацьовують увесь обсяг навчального матеріалу, рівень якого контролюється кожного заняття тестовим контролем системи “MOODLE” (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), яка орієнтована на організацію взаємодії між викладачем і студентом. Тестовий контроль проводиться напередодні практичного заняття з виставленням відповідної оцінки. Результати оцінювання можна переглядати як по усіх студентах, так і по кожному зокрема. При цьому формуються гістограми успішності для кожного заняття. База даних тестових завдань для щоденного тестового контролю нараховує більше 150 тисяч тестів [6, 7].

Вагоме місце серед інформаційних технологій, що використовуються студентами стоматологічного факультету в самостійній роботі з дисципліни “Клінічна лабораторна діагностика”, займають Internet-технології. Серед Internet-ресурсів, що найбільш часто використовуються студентами в самостійній роботі, слід відмітити Web-сторінку нашого медичного університету, яка була створена з метою оптимізації навчального процесу. На Web-сторінці студент може знайти: робочу програму, методичні вказівки, розклад занять, графік чергувань викладачів

на кафедрі, матеріали для підготовки до практичних занять: текстовий матеріал, малюнки. Тут викладачами розміщується найцінніша інформація до проведення заняття [6–8].

Висновок. Отже, кредитно-модульна система

організації навчального процесу є цілком новою філософією організації навчального процесу, яка об'єднує викладачів і студентів модулем інформації, встановлює між ними суб'єкт-суб'єктні відносини, забезпечує надійне виконання дидактичних функцій.

Література

1. Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу : наказ Мін. осв. і науки України від 20.10.2004 р.

2. Чміль А. І. Принципи формування системи управління якістю вищої освіти в умовах реформування / А. І. Чміль // Післядипломна освіта в Україні. – 2006. – № 2 (9). – С. 75–76.

3. Про напрямки удосконалення якості підготовки студентів / Г. В. Дзяк, Т. О. Перцева, Л. Ю. Науменко [та ін.] // Медична освіта. – 2010. – № 2. – С. 100–101.

4. Антошук С. В. Керована самостійна робота слухачів на дистанційному етапі підвищення кваліфікації за очно-дистанційною формою навчання. Перспективи впровадження інформаційних та комунікаційних технологій у навчально-виховний процес / С. В. Антошук // Матеріали науково-практичної Інтернет-конференції. – Вінниця : ВОІ-

ПОП, 2009. – С. 6–14.

5. Олійник В. В. Діагностика підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти за очно-дистанційною формою навчання : метод. рек. / В. В. Олійник, В. О. Гравіт, А. Л. Кліменко ; АПН України, Ун-т менедж. освіти. – К., 2007. – 24 с.

6. Ковальчук Л. Я. Комп'ютерні технології в медичній освіті / Л. Я. Ковальчук, В. П. Марценюк // Медична інформатика та інженерія. – 2008. – № 1. – С. 14–16.

7. Марценюк В. П. Розробка і впровадження системи електронного навчання в Тернопільському державному медичному університеті ім. І. Я. Горбачевського / В. П. Марценюк // Медична освіта. – 2008. – № 2. – С. 74–75.

8. Мінцер О. П. Роль інформаційних технологій на етапах реформування медичної освіти / О. П. Мінцер // Медична освіта. – 2010. – № 2. – С. 128–130.